Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Notat

Christoffer Berge, 27. mai 2008

Data for analyse av sykefravær

Dette notatet gir en kort oversikt over data Statistisk sentralbyrå (SSB) har tilgjengelig for analyse av sykefraværet i Norge. Notatet beskriver først ulike løpende statistikker som har data om sykefravær. Deretter nevnes noen datasett som gir mulighet til å følge individer over tid og som forskere kan søke om tilgang til. Til slutt et punkt om internasjonale sammenligninger av sykefravær.

Sykefraværsstatistikken

Dette er SSBs hovedkilde for løpende statistikk om sykefravær.

Sykefraværsstatistikken er basert på et register for legemeldt sykefravær (alle arbeidstakere) og en bedriftsbasert utvalgsundersøkelse som dekker egenmeldt sykefravær (ca. 10 000 bedrifter).

Statistikken startet i år 2000 og gis ut kvartalsvis. Sykefraværsstatistikken omfatter alle arbeidstakere mellom 16 og 69 år som bor i Norge og som er registrert i NAVs Arbeidstakerregister. Personer på aktiv sykemelding er inkludert i statistikken. Statistikken omfatter ikke oppdragstakere (frilansere og lignende.), selvstendig næringsdrivende og vernepliktige. Fravær pga. sykt barn eller omsorgs- og fødselspermisjoner er ikke med.

De legemeldte sykefraværet kan analyseres med utgangspunkt i arbeidstaker, bedrift eller foretak som enhet, og enhetene kan følges over tid.

Totalfraværet (egenmeldt + legemeldt) kan fordeles etter varighet, kjønn, arbeidsstedsfylke, sektor og grov næring.

Legemeldt fravær kan fordeles etter:

- *Personvariable:* alder, bostedskommune/-bydel. Kan utvides med utdanning, innvandringsbakgrunn, familieforhold, diagnose og generelt alle registerdata som inneholder fødselsnummer.
- *Jobbvariable:* avtalt arbeidstid i uke, yrke. Kan utvides med årlig lønnssum.
- *Bedriftsvariable:* detaljert næring, institusjonell sektor. Kan utvides med arbeidsstedskommune, IA-bedrift, antall ansatte, profiler på arbeidsstokken (utdanningsnivå, fagfelt, alder, kjønn) og generelt alle registerdata som inneholder organisasjonsnummer.

Mer informasjon
Tabeller, m.m.: http://www.ssb.no/sykefratot/ .
Om statistikken: http://www.ssb.no/sykefratot/om.html .

Arbeidskraftundersøkelsene (AKU):

AKUs primære formål er å gi data om folks tilpasning til arbeidsmarkedet. Opplysninger om sykefravær er derfor begrenset – årsak til at folk ikke arbeidet i referanseuken.

AKU dekker alle personer i alderen 15-74 år registrert bosatt i Norge. Undersøkelsen omfatter ikke personer som bor i utlandet og pendler til Norge for å arbeide, eller sysselsatte med opphold på mindre enn seks måneder.

AKU er en utvalgsundersøkelse basert på intervju per telefon. Ca 22 000 personer intervjues hvert kvartal. Observasjonsenheten er person.

AKU har tall tilbake til 1972, men det er noen brudd i tidsserien (mer om dette i Om statistikken – se lenke nedenfor).

Sykefravær i AKU
Alle som var borte hele referanseuken og oppga egen sykdom som hovedgrunn blir registrert som syke i AKU. Fra 2006 spør man også om kortere fravær enn en uke, men dette er ikke bearbeidet ennå.

Sykefravær i AKU kan fordeles etter varigheten på fraværet (vil også inkludere annet fravær, for eksempel ferie), demografi-, jobb og bedriftsvariable.

Mer informasjon
Tabeller, m.m.: http://www.ssb.no/aku/ .
Om statistikken: http://www.ssb.no/aku/om.html .

Levekårsundersøkelsene

Levekårsundersøkelsene gjennomføres fra og med 1996 årlig med varierende tema. Temaene gjentas med en syklus på tre år.

Hovedutvalget til levekårsundersøkelsen består av 5 000 personer. Datainnsamlingen består av besøksintervju og telefonintervju.

Sykefravær i levekårsundersøkelsene
Levekårsundersøkelsene har informasjon om sykefravær og yrkessykdommer/yrkesskader. Undersøkelsen gir i tillegg en god del data om folks arbeidsmiljø både fysisk og psykososialt.

Mer informasjon
Tabeller, m.m.: http://www.ssb.no/arbmiljo/ .
Om statistikken: http://www.ssb.no/arbmiljo/om.html .

Mikrodata om sykefravær

Mikrodataene som ligger bak AKU og Levekårsundersøkelsene er enklest tilgjengelig ved å gå til NSD. For å få mikrodata fra sykefraværsstatistikken må man henvende seg til SSB, Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk.

Forskere kan etter søknad få tilgang til mikrodata fra SSB. Regler/rutiner for utlevering av data til forskere er beskrevet på nettsiden: http://www.ssb.no/mikrodata/ .

For å få registerdata kreves det også godkjenning av registereier. Foreløpig må forskeren selv søke registereier om tillatelse til å bruke dataene. Dette vil ofte ta tid, vær derfor tidlig ute med å søke. Det jobbes med å lage et felles søknadsskjema for NAV, Helsedirektoratet og SSB som kan fylles ut og sendes via SSB.

FD-trygd
FD-tygd er en forløpsdatabase med detaljerte opplysninger om ulike trygdeordninger, og mer summarisk om arbeidsforhold og sykepenger. Det ligger start- og stoppdatoer for ordninger. Basen inneholder opplysninger tilbake til 1992 og er godt dokumentert.

Mer informasjon på nettsiden: http://www.ssb.no/emner/03/fd-trygd/ .

System for persondata (SFP)
SFP inneholder detaljerte data om arbeidsmarkedsforhold, og mer summarisk om utdanning, sykepenger og ulike overførings og trygdeordninger. Data er organisert i årgangsfiler Filene viser status i en uke i november hver år. Det er opplysninger tilbake til 1992, men gode sammenlignbare tall kun tilbake til 2000. SFP er dårligere dokumentert enn FD-trygd.

Internasjonale sammenligninger

- Statistikker basert på nasjonale sykeforsikringer er vanskelig å sammenligne
- AKU er mye brukt til å sammenligne fordi dette er en standardisert undersøkelse som brukes i mange land. Problem når det gjelder sykefravær:
    - Det er ulike regler mellom landene for om personer med lange fravær skal regnes som sysselsatt. Hvis man ikke blir regnet som sysselsatt, får man ikke spørsmål om sykefravær i AKU.
    - Ulike regler for sykeforsikring kan påvirke om man regnes som sysselsatt.
    - Ulikt oppsigelsesvern under sykefravær mellom landene
    - Hvis Norge brukte seks måneder istedenfor 12 måneder som grense for lange fravær, vil andelen ”sykefravær i hele uka” i 2004 gått ned fra 3,6 til 2,9 prosent.